

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. กระทบ ทองธรรมชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๘/๒๕๕๕

วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง องค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ประธานวุฒิสภำทำหน้าที่ประธานรัฐสภำยื่นคำร้องเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๕ พร้อมความคิดเห็นเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณำวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ กรณีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรำการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.)

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ว่า นายอมร อมรรัตนนานนท์ ได้ร้องเรียนว่า พลโท สวัสดิ์ ออรุ่งโรจน์ และคุณหญิงปรียา เกษมสันต์ ณ อยุธยา ซึ่งได้รับเลือกเป็นกรรมการ ป.ป.ช. ในคราวประชุมวุฒิสภำ ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญทั่วไป) เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๒ มีชื่อปรากฏตามหนังสือรับรองของสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ ว่า เป็นกรรมการในห้างหุ้นส่วนบริษัท อันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรำการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๑๑ วรรคสอง ประธานวุฒิสภำได้ส่งคำร้องเรียนดังกล่าวให้คณะกรรมการบริหารและการยุติธรรม วุฒิสภำ ศึกษาข้อกฎหมาย และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคำร้องเรียนดังกล่าว คณะกรรมาธิการ ฯ ได้รายงานสรุปได้ว่า

๑. กรณีพลโท สวัสดิ์ ออรุ่งโรจน์ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ปรากฏตามหนังสือรับรองของสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานครว่า มีชื่อเป็นกรรมการบริษัท เดอะ เบสท์ เจเนอรัล คอมมูนิเคชั่น จำกัด ในการชี้แจงต่อคณะกรรมการบริหารและการยุติธรรม วุฒิสภำ ผู้ถูกร้องที่ ๑ แสดงสำเนาหนังสือลาออกจากบริษัท ฯ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ และวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๕ มีการดำเนินการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงการออกจากการเป็นกรรมการบริษัทต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการดำเนินการเกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือกจากวุฒิสภำ

๒. กรณีคุณหญิง ปรียา เกษมสันต์ ณ อยุธยา ผู้ถูกร้องที่ ๒ ปรากฏตามหนังสือรับรองของสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานครว่า มีชื่อเป็นกรรมการบริษัท วงศ์อมร จำกัด ในการชี้แจงต่อคณะกรรมการบริหารและการยุติธรรม วุฒิสภำ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือแสดงการลาออกจากตำแหน่งกรรมการบริษัท วงศ์อมร จำกัด มีแต่หนังสือจากคุณหญิงวันิดา พุนศิริวงศ์

น้องสาว ซึ่งเป็นกรรมการบริษัทดังกล่าวคนหนึ่ง รับรองว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ แสดงเจตนาลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัทแล้ว เมื่อประมาณต้นเดือนเมษายน ๒๕๕๒ และได้ดำเนินการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงการออกจากการเป็นกรรมการบริษัทต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นการดำเนินการเกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือกจากวุฒิสภา

ผู้ร้องเห็นว่า เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายแล้ว มีประเด็นปัญหาที่ต้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเป็นบรรทัดฐาน ดังนี้

๑. กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ดำเนินการจดทะเบียนการลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท เดอะเบสท์ เจเนอรัล คอมมูนิเคชั่น จำกัด ต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือกจากวุฒิสภา จะถือว่า มีผลเป็นการออกจากการเป็นกรรมการบริษัทดังกล่าว ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคสอง ประกอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคสอง หรือไม่

๒. หากฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง ประกอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง กรณีจะถือว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาก่อน หรือไม่

๓. กรณีผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือแสดงการลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท วงศ์อมร จำกัด ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือกจากวุฒิสภา และไม่ได้ดำเนินการจดทะเบียนการลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท วงศ์อมร จำกัด ต่อนายทะเบียนห้างหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร ภายในกำหนดเวลาข้างต้น กรณีจะถือว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการ ป.ป.ช. มาก่อนหรือไม่

๔. หากฟังได้ว่า กรรมการ ป.ป.ช. ทั้งสองคน คือ พลโท สวัสดิ์ ฯ และคุณหญิงปรีญา ฯ หรือคนใดคนหนึ่งในสองคนนี้ กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง ประกอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง มาตั้งแต่เริ่มแรกแล้ว องค์กรประกอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีความถูกต้องสมบูรณ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง ประกอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๖ หรือไม่ และหากฟังได้ว่า องค์กรประกอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ถูกต้องสมบูรณ์ตั้งแต่ต้น การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการ และคณะกรรมการจะมีความถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมายหรือไม่ เพียงใด

ผู้ร้องเห็นว่า กรณีเป็นปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นองค์กรตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ จึงอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ส่งเรื่องพร้อมความเห็นเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานต่อไป

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ หรือไม่

พิจารณาแล้ว การที่ผู้ร้องขอให้พิจารณาวินิจฉัยว่าการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีที่กรรมการ ป.ป.ช. บางคนกระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่า จะถูกต้องสมบูรณ์มาตั้งแต่ต้นหรือไม่ หากไม่ถูกต้องการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการและคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีความถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมายหรือไม่ เป็นการเสนอเรื่องพร้อมความเห็นเพื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ จะปฏิบัติหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ หากองค์ประกอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่สมบูรณ์เนื่องจากกรรมการ ป.ป.ช. บางคนกระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กรณีจึงถือว่าเป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อันเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และประธานรัฐสภาได้ใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย เห็นได้ชัดว่า หากศาลรัฐธรรมนูญไม่รับคำร้องของประธานรัฐสภาในกรณีนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัย ก็จะทำให้เป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำรงอยู่โดยไม่มีการขจัดให้หมดไป อันอาจนำไปสู่การไม่ยอมรับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในหมู่ประชาชนทั่วไปอีกด้วย เพราะฉะนั้นจึงเป็นกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่ที่จะรับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัยได้เพื่อขจัดกรณีที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในประเด็นต่าง ๆ ตามคำร้อง

ในการประชุมพิจารณาคำร้องดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจึงมีมติด้วยคะแนนเสียงข้างมาก ๘ ต่อ ๕ เสียงว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ได้ รวมทั้งแจ้งประธานรัฐสภาทราบ และส่งสำเนาคำร้องให้ พลโท สวัสดิ์ ฯ ผู้ถูกร้องที่ ๑ และคุณหญิงปรีญา ฯ ผู้ถูกร้องที่ ๒ เพื่อให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ ตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๕ สรุปได้ว่า ได้แสดงเจตนาลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท เดอะ เบสท์ เจเนอรัล คอมมูนิเคชั่น จำกัด เป็นหนังสือต่อ

พลเอก เอี่ยมศักดิ์ จุลจาริตต์ กรรมการผู้มีอำนาจทำการแทนบริษัท ฯ รับทราบเมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ โดยยังมีได้จดทะเบียนเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร นั้น มีผลเป็นการลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท ฯ โดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้ว ทั้งนี้ ตามนัยคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ผู้ถูกร้องที่ ๑ มิได้กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง และมาตรา ๒๕๗ วรรคสาม ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง การได้รับเลือกให้เป็นกรรมการ ป.ป.ช. ของผู้ถูกร้อง จึงเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย

นอกจากนั้นผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังได้ยื่นคำให้การเป็นหนังสือ ลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๔ ของพลเอก เอี่ยมศักดิ์ ฯ ประกอบคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา สรุปได้ว่า เมื่อได้รับใบลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท ฯ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ของผู้ถูกร้องที่ ๑ แล้ว เนื่องจากบริษัทมิได้มีการดำเนินกิจการ ไม่มีพนักงานบริษัทประจำ พยานจึงมิได้ดำเนินการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงรายชื่อกรรมการบริษัทในทันที เวลาได้ล่วงเลยมานานจนลืม ต่อมา เมื่อได้รับการสอบถามจากผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงรีบดำเนินการจดทะเบียนแก้ไขโดยถอนชื่อผู้ถูกร้องที่ ๑ ออกจากรายชื่อกรรมการบริษัท ฯ เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๔

ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๒ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๔ สรุปได้ว่า เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๒ วุฒิสภามีมติเลือกให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ดำรงตำแหน่งกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นกรรมการบริษัท อมรเกษม จำกัด บริษัท เกษมวนารมย์ จำกัด และบริษัท วงศ์อมร จำกัด และได้เขียนหนังสือลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัททั้งสามในวันเดียวกัน โดยนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานครรับจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมรายการในทะเบียน ถอนชื่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ออกจากการเป็นกรรมการบริษัท อมรเกษม ฯ และบริษัท เกษมวนารมย์ ฯ และออกหนังสือรับรองให้ เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๒ ซึ่งอยู่ในระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือกจากที่ประชุมวุฒิสภา สำหรับบริษัท วงศ์อมร ฯ นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยื่นหนังสือพร้อมแจ้งด้วยวาจาต่อคุณหญิงวนิดา พุนศิริวงศ์ กรรมการผู้มีอำนาจว่า ขอลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท แต่ด้วยเหตุที่กิจการของบริษัท วงศ์อมร ฯ เป็นเรื่องเกี่ยวกับทรัพย์สินของคุณหญิงวนิดา ฯ แต่เพียงผู้เดียว ผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงไม่ได้ติดตามว่าคุณหญิงวนิดา ฯ ดำเนินการทางทะเบียนถอนชื่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ออกจากการเป็นกรรมการบริษัทแล้วหรือไม่ จนกระทั่งมีข่าวทางหนังสือพิมพ์เมื่อปลายเดือนธันวาคม ๒๕๕๓ ว่ายังมีชื่อผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นกรรมการ

บริษัท วงศ์อมร ฯ อยู่ จึงสอบถามจากคุณหญิงวนิดา ฯ ซึ่งได้รับการยืนยันว่า หลังจากได้รับแจ้งด้วยหนังสือและวาจาเรื่องการลาออกตั้งแต่เดือนเมษายน ๒๕๕๒ ให้ตนไปถอนชื่อ แต่ไม่ได้ติดตามเรื่อง และรับว่าจะไปติดตามเรื่องให้ การลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท วงศ์อมร ฯ จะมีผลสมบูรณ์หรือไม่นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๒ เห็นว่า ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๖๗ ประกอบมาตรา ๘๒๖ มาตรา ๘๒๗ และมาตรา ๓๘๖ นั้น การลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท ผู้ถูกร้องที่ ๒ สามารถกระทำได้โดยแสดงเจตนาเป็นหนังสือ หรือด้วยวาจาท่อผู้มีอำนาจของบริษัท ฯ และกฎหมายไม่ได้บัญญัติให้ผู้ประสงค์จะลาออก ต้องนำความไปจดทะเบียนต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทเพื่อถอนชื่อตัวเองออกจากทะเบียน ดังนั้น การที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ บอกเลิกการเป็นกรรมการบริษัทด้วยการแสดงเจตนาลาออกทั้งด้วยหนังสือและวาจาท่อคุณหญิงวนิดา ฯ กรรมการผู้มีอำนาจของบริษัท ฯ ย่อมมีผลทำให้การเป็นกรรมการบริษัทของผู้ถูกร้องที่ ๒ สิ้นไปทันที โดยผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่จำเป็นต้องไปดำเนินการให้มีการเปลี่ยนแปลงหลักฐานทางทะเบียนที่กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ ทั้งนี้ ตามนัยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

นอกจากนั้นผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ยื่นคำให้การเป็นหนังสือ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๔ ของคุณหญิงวนิดา พุนศิริวงศ์ ประกอบคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา สรุปได้ว่า เมื่อประมาณวันที่ ๑ - ๓ เมษายน ๒๕๕๒ พยานในฐานะกรรมการผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อผูกพันบริษัท วงศ์อมร ฯ ได้รับแจ้งจากคุณหญิงปรีญา ฯ เป็นบันทึกลายลักษณ์อักษรและด้วยวาจาว่า ขอลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท วงศ์อมร ฯ เนื่องจากได้รับเลือกเป็นกรรมการ ป.ป.ช. แต่พยานจำไม่ได้ว่า ให้ผู้ใดไปดำเนินการถอนชื่อ และไม่ได้ติดตามเรื่องเพราะผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่เคยทำกิจกรรมใดๆ ร่วมกับบริษัท ฯ และไม่เคยได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากบริษัท ฯ ด้วย ต่อมา เมื่อมีข่าวทางสื่อมวลชนประมาณเดือนธันวาคม ๒๕๕๓ และผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้สอบถามพยานว่า จดทะเบียนถอนชื่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ออกจากบริษัท วงศ์อมร ฯ หรือยัง พยานจึงตรวจสอบ และพบว่ายังไม่ได้ดำเนินการแก้ไขทางทะเบียน รวมทั้งได้ค้นหบบันทึกการขอลาออกจากการเป็นกรรมการของผู้ถูกร้องที่ ๒ แต่ไม่พบ อย่างไรก็ตาม ขอรับรองว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท วงศ์อมร ฯ ตั้งแต่เมื่อประมาณวันที่ ๑ - ๓ เมษายน ๒๕๕๒ เหตุที่พยานไม่ได้จดทะเบียนแก้ไขทางทะเบียนในเวลานั้น เนื่องจากพยานลืม และปัจจุบันได้ดำเนินการจดทะเบียนแก้ไขแล้ว ปรากฏรายละเอียดตามสำเนาหนังสือรับรองของสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท กรุงเทพมหานคร ซึ่งออกให้ ณ วันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๔

ศาลรัฐธรรมนูญออกนั่งพิจารณาเพื่อฟังคำแถลงของคู่กรณีและสืบพยานในวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๔ โดยอนุญาตให้มีการแถลงและสืบพยานได้เฉพาะประเด็นในคำร้อง ซึ่งในส่วนของผู้ถูกร้องที่ ๒ จะมีกรณีเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งกรรมการบริษัท วงศ์อมร จำกัด เพียงบริษัทเดียวเท่านั้น

ผู้ร้อง โดยนายคำนวณ ชโลปถัมภ์ สมาชิกวุฒิสภา ผู้รับมอบอำนาจ แกลงศาลสรุปข้อเท็จจริงตามคำร้องและแถลงเพิ่มเติมได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัทเกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือกจากวุฒิสภาให้เป็นการ กรรมการ ป.ป.ช. เป็นผลให้ทั้งสองคนเป็นการ กรรมการ ป.ป.ช. โดยมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนหรือมีลักษณะต้องห้าม ทำให้องค์ประกอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่สมบูรณ์มาตั้งแต่เริ่มแรกตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๗ ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๖ ผู้ร้องจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานว่า การกระทำอย่างไรจะถือว่าเป็นการลาออกโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง

ทั้งนี้ ผู้ร้องมีความเห็นว่า การลาออกตามความหมายในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ ต้องเป็นกรณีที่มีหลักฐานชัดเจน การลาออกด้วยวาจาไม่น่ารับฟังได้ จึงเชื่อถือหลักฐานที่เป็นหนังสือลาออกของผู้ถูกร้องที่ ๑ เท่านั้นแม้ว่าจะยังไม่ได้จดทะเบียนทันทีหลังจากยื่นหนังสือลาออกก็ตาม ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่มีหลักฐานที่เป็นหนังสือลาออก มีแต่พยานบุคคล คือ คุณหญิงวนิดา ฯ ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการบริหารและการยุติธรรมว่า “เรื่องนี้ดิฉันได้รับหนังสือจากคุณหญิงปรียา ฯ และเวลานี้ยังไม่พบว่า อยู่ที่ใด จะทำขึ้นใหม่ก็ไม่ทราบว่าจะทำทำไม...” จึงรับฟังไม่ได้ว่า มีการลาออกแล้ว

ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๑ พลโท สวัสดิ์ ออรุ่งโรจน์ และนายกล้าณรงค์ จันทิก ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ถูกร้องที่ ๒ คุณหญิงปรียา เกษมสันต์ ณ อยุธยา แถลงว่า ผู้ถูกร้องทั้งสองได้ลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัทที่อ้างถึงโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของพยานที่ศาลมีหนังสือเรียกมาคือ นางสาวสุภาภรณ์ ใจอ่อนนุ่ม ผู้แทนกรมทะเบียนการค้าซึ่งเบิกความต่อศาลสรุปได้ว่า ผลของการลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัทระหว่างบริษัทกับกรรมการจะใช้ความผูกพันกันระหว่างการเป็นตัวการกับตัวแทน เมื่อตัวแทนแจ้งความประสงค์ไม่ว่าด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษรว่า ขอลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัทต่อตัวการ คือ กรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนบริษัท ก็ถือว่ามีผลเป็นการลาออกจากรัฐระหว่างกรรมการผู้นั้นกับบริษัท แต่จะมีผลผูกพันบุคคลภายนอกต่อเมื่อกรรมการผู้มีอำนาจของบริษัทได้นำความนั้นไปจดทะเบียนต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ การดำเนินการจดทะเบียนกรณีกรรมการบริษัทลาออก เป็นหน้าที่ของบริษัท ไม่ใช่เป็นหน้าที่ของผู้ที่ลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อกฎหมาย และข้อเท็จจริงที่ปรากฏในเอกสาร ของทั้งผู้ร้องและผู้ถูกร้อง ทั้งสอง รวมทั้งคำแถลง คำชี้แจงและคำเบิกความของผู้ร้องและผู้ถูกร้องทั้งสอง ตลอดจนพยานที่ศาล เชิญมาเบิกความต่อศาลรัฐธรรมนูญเมื่อคราวออกนั่งฟังคำแถลงของคู่กรณีและสืบพยานแล้ว เห็นว่า ข้อต่อสู้ของผู้ถูกร้องทั้งสองรับฟังได้ จึงเชื่อว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ พลโท สวัสดิ์ ออรุ่งโรจน์ ได้ลาออกจาก กรรมการบริษัท เดอะ เบสท์ เจเนอรัล คอมมูนิเคชั่น จำกัด โดยชอบด้วยกฎหมาย และผู้ถูกร้องที่ ๒ คุณหญิงปรีดา เกษมสันต์ ณ อยุธยา ก็ได้ลาออกจากบริษัท วงศ์อมร จำกัด โดยชอบด้วยกฎหมาย แล้วเช่นกัน แม้จะเป็นการลาออกด้วยวาจา ทั้งนี้ ตามนัยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ดังนั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงมิได้กระทำการฝ่าฝืน รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ตามที่ผู้ร้องอ้างแต่อย่างใด

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องทั้งสองมิได้กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง และมาตรา ๒๕๗ วรรคสาม ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง ดังนั้น การได้รับเลือกเป็นกรรมการ ป.ป.ช. ของผู้ถูกร้องทั้งสองจึงเป็นไปโดยชอบด้วย กฎหมาย ซึ่งย่อมทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจโดยสมบูรณ์ที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ บัญญัติไว้ทุกประการ

เมื่อฟังได้ว่าผู้ถูกร้องทั้งสองเป็นกรรมการ ป.ป.ช. โดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว จึงไม่จำเป็นต้อง วินิจฉัยประเด็นตามคำร้องที่ว่า หากองค์ประกอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่สมบูรณ์มาตั้งแต่ต้น เพราะผู้ถูกร้องทั้งสองขาดคุณสมบัติในการเป็นกรรมการ ป.ป.ช. การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีความถูกต้องชอบธรรมเพียงใด

ศาสตราจารย์ ดร. กระมล ทองธรรมชาติ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ